

Alulról nagy, vastag fölhők gyűnnek, de hogy aztán lesz-e eső, nem-e, nem tudom. A veteménynek igen köllene. De nekem, ha kinn üddögelek, nem jó, mer meghűlöm magam.

Nem tudom, ten-
nap mi vót velem, semmi
kaját se kívántam. Elha-
tároztam, hogy sós pere-
cet sütök, rakogattam ki,
aztán annyira elfáradtam,
mint a hétrosseb. Nem

Egressy Zoltán 35

A LEGSZEBB IDŐ

csinyátam meg. A menyem hozott ilyen krumplipürét, azt meg nem kívántam. A kimagozott fagyos szilvából vettem elő, mondom, egypár szemet eszek, ha fölenged. De aztán nem. Van olyan nap, hogy a viláigért se kívánok semmit. A menyem hozott kiflit is, akkor meg olyan ronda kívánságom vót, hogy csak kenyeret akartam.

Mit hoz a jövő, senki se tudja. Aszondtam mindig, nem menek el ebből a házbul. De muszáj lesz. Nem tudom már ellátni magamat, a házba meg minden megy tönkre. Ha az uram élne, sorba megcsinyáná, amit köll. Én már semmi se vagyok. Dógozni nem tudok, akkor hiába. Hogyan néz ki a kis kertem? A rózsafa körül tele van gazzal. Muskátlim sincs az ablakba, mondtam a fiamnak, hozzon egy négy bokrot, hogy azér valami legyen. Nem úgy van, ahogyan köllene. Hiába, nem érdemes ám ilyen sokáig élni. Már semmi se jó.

Amennyiért majd el tudják, eladják a fiamék, mit tudjam én. Menek hozzájuk lakni. A fiam még nem szólt semmit felüle, pedig tudja ám, mire határozta el magam. Nem tudom, mi jár a fejiben, még talán nem akarja. Mára nem gyün, sok a dóga. Ténnap temetésen vótak, aszonta telefonba, nem vótak olyan igen sokan, a vírus miatt. Most nem érdemes meghalni se.

Sokszor eszembe jut ám, mi vót, hogy vót. A legjobb az vót, mikor a templomnál dógoztunk. Díszítettem, meg a papot köllött ellátni, az vót a legszebb idő az életembe. Mikor halottat harangoztunk, elsőben a nagy haranggal köllött kicsendíteni két percig, azután mind a hárommal. Vót nagy harang, középső, meg kicsi. Az uram húzott kettőt, én egyet. Mondták neki a kocmába, hogy segítenek, én maradjak itthon, de ő énvelem akart. Délbe, este egy harang köllött, de halottnál, meg misére mind a három. Mennél gazdagabb, nagyobb paraszt vót a halott, annál többet köllött harangozni. Vót, hogy minden órába. Megkértük az árát, meg is fizették. Ezér mondta az a lütyyedt Ferkó, hogy mi abbú hogy meggazdagodtunk. Az igaz, hogy gyütt pénz esküvőkor is, vót egy vőlegény, az ötezer forintot adott az uramnak. Nem kevés pénz vót az akkoriba. Egy olyan nagy büszke gyerek vót. Vótak ilyenek idább-odább.

Jaj, de sajnáltam, mikor elgyűttünk a templomtól. Két évre rá lett a villanyharang. Az uram is szeretett ott lenni, nem csak én. Nem mondanám, ha nem így lett vóna. Szegényem, most is ministrálhat ott, ahol van. Nagy a pokol, de a Jóisten talán megsegítette, biztos nem ott van. Mer jó ember vót, az biztos, hogy az vót. Hiába is mondanám, hogy nem, az Isten is megverne. Jobb vót, mint én. A végin már nem tudott menni, de még azér élt. Azér mégis vót valaki.

36 Én nem vótam olyan hízelgő természet. A fiam se igen. A lányom jobban, de az egyszer szépen beszél a férjivel, a másik pillanatban meg mint a kutyával. Az uram nem ilyen vót ám. Tudta, hogy akkor megharagszok rá. Bár ma is vóna. Ötven évet meg négy-öt hónapot vótunk együtt. Mikor vót az ötvenedik évforduló, aszondta, ide ne gyűjön senki, nekem ne tartsatok évfordulót, én már össze vagyok rongyolódva, nem jó visszagondolni se a régire.

A születésnapján vót az esküvőnk. Pünkösöd napja tizenhetedikére esett. Utána három nappal mentünk a mezőre krumplit kapálni, az vót a nász-utunk. Jaj, te Jóisten. Hetvenhárom éve. Emlékszek az esküvőre, de még mennyire. Mindenre.

Szép gyümölcsös vót az udvarba. Sok szép szilvafa, cseresznyefa, végig az asztalok. Vótak itt harmincan is. Az uram rokonsága. Az uram aptyának a testvére, egy csendőr, az micsoda egy ember vót, annyira szeretett engem, jaj, édes kislányom, kis Jolikám, ilyen szépen tudott beszélni. Igen gazdag felesége vót, aztán a válsághelyzetbe deportálták őket. Mindent elvesztettek ám, házakat, mindent. Olyan világ vót. Mer ilyen kulákok vótak. Abba az időbe csendőr nem vehetett el szegény lányt, csak gazdagot. Aztán mi lett a nagy gazdagságbul. Semmi.

Az én falumba esküdtünk. Vótak itt koszorúslányok, vőfények, mindenféle. Az uram fogadott egy banda cigányt, azok gyűttek a háztul egész a templomig utánunk. Tíz óraker vót a mise, aztán az ebéd. Nem olyan sokan vótak, mer előtte két héttel égett le a házunk. A kultúrba adtak lakást, ott vót az ebéd. Aztán három óraker lovaskocsival hoztak át ide. Három vagy négy kocsit vót. Másik reggelig tartott a lakodalom. Anyi fiatalember vót, mint a hét nyavalya. Uram rokonsága, szomszédok. Anyám, apám ide már nem gyűttek. Négy testvérem vót itt a hétből, de a szülők nem szoktak átmenni másik házho. Elgyűttek két hétre rá egy kicsit. Onnantul alig láttam őket. Olyan könnyen nem lehetett ám utazni, a berken keresztül közel vótak, de kerülni köllött, úgy már nem.

Nehezen szoktam ám meg itt. Hiányzott a templom, minden. Az unokám mondta, hogy elvisz engem a falumba ebbe a tavaszba. De aztán olyan beteg vótam, semmire nem vótam, nem tudtam elmenni. Nem is él már senki ott.

Sokszor eszembe jut ám, hogy egyetlenegy tesvérem se él. A Bözsi de gyakran eszembe jut. Tizenhét évesen férjhö köllött mennie. A Katus is a fejembe van sokszor, meg a többi. Mind meghalt. A Katusnak a fia is, azt el se temették. Ott pihen a szekrény tetején. A feleségének nem maradt pénze rá. Pedig a Katus fia mind nagyobb urakat hordott autókba, so- 37
főrködött, csak aztán... Szerettek iddogálni. Aztán mikor meghalt, a feleségének annyi pénze se maradt, hogy eltemesse. Ott van a szekrény tetején, azt mondják. Nem szerették egymást, de azért nem vótak hitvány emberek azok se.

Így lett, hogy én élek legtovább a testvérek közül. A fiam sokszor elmondta, te addig élsz majd, mint az anyád. Aztán megkerültem az anyámat is, mer az csak kilencvenegy évet élt.

Máma paradicsonyos valamit hoztak ebédre, tonhal össze-
törve, nem tudom megenni. Össze van kontyafityálva, mit tudjam én, mi van benne. A leves se tetszik. Holnap tökfőzelék lesz, meg fasír. Nem szeretem. Régen köllött főznöm ilyesmi főzeléket, spárgaborsó, krumpli, sóska, muszáj vót megcsinyálnom, mer az uram szerette igen. Pörkült is mindig köllött neki rá. Szerette szegény. Mégis meghalt korán.

Reggel idegyütt a Vica, itt üdögelt. Be akart surranni, csak észrevettem. Üdögél, aztán kifakadt belüle, hogy adjak neki baracklekvárt. Hát mondom, én már tavaly se tudtam főzni, hogy adjak neked? Csak egy kicsit adjak, aszondja, tudja, hogy van nekem. Van, mer hoz a lányom is, menyem is, van, de azt én elosztogassam? Éntűlem ne kéregessen. Ha adok neki idább-odább valamit, akkor gyünni fog megint. Mútkor elvitt ezerötszáz forintot. Itt vót az asztal szélén, akartam betenni a bukszába, már nem vót ott.

Valahogy lelöktem tennap a rádiót, nem szót, csak recsegett. Kétségbe vótam esve, hogy nem lesz Dankó rádióm, abba vannak a jó nóták, aztán a menyem addig bögyülte, míg megcsinyáta. Most megint szépen szól, mint előtte. Sokszor el vagyok ám kámpicsálódva, olyankor hallgatom a nótákat. Azokba is sokszor el van mesélve, mi vót, hogy vót az életembe.